

ISBN: 978-625-7587-47-1

© 2018 Ketebe Kitap ve Dergi Yayıncılığı A.Ş.

ketebe.com

Ketebe Yayınları: 517

İslam Klasikleri

Yayın Yönetmeni

Furkan Çalışkan

Dizi Editörü

Yusuf Genç

Kapak

Harun Tan

Mizanpaj

DBY Ajans

1. BASKI

Ağustos 2021
İstanbul

Ketebe Yayınları

Sertifika No. 49619

Maltepe Mahallesi Fetih

Caddesi No: 6 Dk: 2

Topkapı 34010 İstanbul

Tel: 212 612 29 30

e-mail: ketebe@ketebe.com

Baskı ve Cilt

Mega Basım Yayın San. ve Tic. A.Ş.

Cihangir Mah. Güvercin Cad.

No: 3/1 Baha İş Merkezi A Blok

Kat: 2 34310 Haramidere -

Avcılar / İstanbul Sertifika No: 44452

Tel: 212.412 17 00

© Eserin her hakkı anlaşmalı olarak Ketebe Kitap ve Dergi Yayıncılığı A.Ş.'ne aittir.
İzinsiz yayınlanamaz. Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

HAZÎNÎ
MENBA'U'L-
EBHÂR
FÎ RİYÂZÎ'L-
EBRÂR

İYİLERİN
BAHÇELERİNDEKİ
SULARIN
KAYNAĞI

[GİRİŞ-DİL NOTLARI-ÖZET-
FAKSİMİLE-TRANSKRİPSİYONLU
METİN-ÖZEL ADLAR İNDEKSİ]

YAYINA HAZIRLAYAN
MEHMET MAHUR TULUM

KETEBE

Mehmet Mahur Tulum

1966 yılında İstanbul-Fatih'te dünyaya geldi. Ambarlı İlkokulunu bitirip Ortaokulu Özel Fatih Koleji'nde tamamladı. 1984 yılında Kuleli Askeri Lisesi'nden, 1989 yılında da İstanbul Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nden mezun oldu. 1990 yılında aynı bölümün Eski Türk Dili Anabilim Dalı'na Araştırma Görevlisi olarak atandı. 1991'de M.A., 1997'de Dr. Phil., 2011'de Doç. Dr., 2017'de Prof. Dr. unvanlarını elde etti. -1992-93 yıllarında Özbekistan-Taşkent Üniversitesi Türkî Kafedra'da ve 1995-1994 yıllarında University of California'nın "Near Eastern Languages and Cultures" bölümünde tez konularıyla ilgili çalışmalar yaptı. 2003-1998 yılları arasında, İstanbul Üniversitesi'nde dersler verdi. Şubat 2004'te Doğu Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümü'ne kurucu üye olarak katıldı ve 2006 yılına kadar idarecilik yaptı. 2008 yılından bu yana Anadolu Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde çalışmakta olup, hâlihazırda Eski Türk Dili Anabilim Dalı Başkanlığı ve Bölüm Başkanlığı görevlerini sürdürmektedir.

*Müderris büyükdedelerim Ali ve
Hulûsi Efendiler'in aziz hatıralarına...*

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ.....	11
GİRİŞ	13
A. Hazînî	13
B. Menba‘u'l-Ebhâr.....	14
a. Dili.....	15
b. Muhtevası	16
C. Yayım Metodu Hakkında.....	17
ÇEVİRİYAZI ALFABESİ.....	21
METNİN İMLÂSİ ve DİLİ ÜZERİNE NOTLAR.....	23
A. İMLÂ ve FONOLOJİ.....	23
1. Hareke ve Diğer Seslendirme İşaretlerinin Kullanımı	23
a. Türkçe kelimeleri ve ekleri doğru okutmak için.	23
b. Yabancı kelimeleri doğru okutmak için:	24
2. Türkçe Tabanlarda Ünlülerin Harfle Gösterilmesi.....	25
3. Bazı Ünsüz Seslerin Yazımındaki Dikkat Çekici Durumlar.....	25
4. Yabancı Kelimelerde Uzun Ünlülerin Kısalması.....	26
5. Faktitif Eki -DUR'un Yazımı.....	26
6. /l/ nin Ses Değeri Üzerine.....	27
7. Çokluk Eki.....	27
8. İsim Yapım Eki -LIK.....	27
9. İyelik Ekleri.....	27
11. Hal Ekleri.....	30
11.1. Datif.....	30
11.2. Lokatif.....	32
11.3. Genitif.....	33
11.4. Akkuzatif.....	34
11.5. Ablatif.....	36
11.6. Ekvatif.....	37

12. Zamirler	37
13. Edatlar	38
14. İsim Fiili	38
15. Şahıs Ekleri	39
16. Kip Ekleri	40
16.1. Gelecek Zaman ve İstek	40
16.2. Geçmiş Zaman	40
16.3. Geniş-Şimdiki Zaman	41
16.4. Emir	41
17. Partisip Ekleri	41
18. Gerundium Ekleri	42
B. SÖZ DİZİMİ	42
C. SÖZ DAĞARCIĞI	44
METNİN YAPISI ve YORUMLU GENİŞ ÖZETİ	47
BAŞLANGIÇ	47
1. Yüce Tanrı'ya Dua ve Övgü	47
2. Hz. Muhammed'e, Ailesine, Arkadaşlarına ve Kendisine Uyanlara Övgü	48
GİRİŞ	48
Birinci Bölüm	
Dört Halife ile Her Birine Bağlı Tarikatler ve Kurucu Şeyhleri	50
Giriş	50
1. Hz. Ebubekir'e bağlı iki tarikat: Yeseviyye ve Yesili Ahmed, Nakşbendiyye ve Gucdüvânlı Abdülhâlik	54
1.1. Yeseviyye ve Yesili Ahmed	54
1.2. Nakşbendiyye ve Gucdüvânlı Abdülhâlik	60
2. Hz. Ömer'e Bağlı Tarikatler ve Şeyhleri	63
2.1. Tayfûriyye ve Bistâmlı Bâyezîd	63
2.2. Aşkıyye ve Harkânî	65
3. Hz. Osman'a Bağlı İki Tarikat ve Şeyhleri	66
3.1. Peyvendiyye ve Kişli Hoca Vezîr	66
3.2. Çiştîyye ve Çiştli Hoca Mevdûd	66
4. Hz. Ali'ye Bağlı Tarikatler ve Şeyhleri	67
4.1. Halvetiyye ve Dîneverli Mîmşâd	67
4.2. Kübreviyye ve Necmeddîn-i Kübrâ	68
Değerlendirme	69
İkinci Bölüm	
Yazarın Yesevîliğe Geçiş ve Seyyid Mansur	69
Giriş	70
1. Seyyid Mansûr ve Yeseviyye Silsilesi	71

2. Yazarın Şeyhi Katında İtibar Kazanması	72
3. Seyyid Mansûr ile İlgili Rivayetler	73
4. Seyyid Mansûr'un Hac Yolculuğu	76
4.1. Seyyid Mansûr'un Hac Yolculuğu ve Diyarbakır'da Ölümü.....	76
4.2. Vasiyeti ve Sonrasındaki Gelişmeler.....	80
Üçüncü Bölüm	
Yesevî'ye Göre Tarikatin Yaşatılması İçin Gerekli Dört Şart.....	83
Giriş	83
1. Birinci Şart : ZAMAN	84
2. İkinci Şart: İHVAN	84
3. Üçüncü Şart: MEKÂN.....	86
4. Dördüncü Şart: SULTAN HİMAYESİ.....	86
Değerlendirme	86
BİTİŞ	90
1. Sultan II. Selim'e Övgü.....	91
2. Tasavvufta Fakr, Seyyid Mansûr ile Yazar'ın Yaşadığı Fakr Hâli.....	92
2.1. Tasavvufta Fakr	92
2.2. Seyyid Mansûr ile Yazarın Yaşadığı Fakr Hâli	95
3. Sultan III. Murad'a Övgü ve Dua	96
4. Yüce Tanrı'ya Övgü ve Dua	97
TIPKIBASIM ve TRANSKRİPSİYONLU METİN.....	99
ÖZEL ADLAR DİZİNİ.....	423
YARARLANILAN KAYNAKLAR	429